

Veselin Vukotić
www.vukotic.cg.yu

Istorija budućnosti

Otkud moto UDG-a: Budite dio istorije budućnosti? Kako ja shvatam istoriju budućnosti?

Svako od nas ima trenutaka duhovne krize. To je trenutak kada imate sukob sa mišljenjem okoline! Imate svoje ideje – okolina, uključujući i najbliže, ostaje ravnodušna. U tim trenucima, između ostalog, najradije čitam Alberta Ajnštajna. Jedna od njegovih misli koja već čini dio mog karaktera jeste: „*Vizija je važnija od znanja!*“. To je i razlog zašto će vas ispred mog radnog prostora na UDG-u susresti potret Ajnštajna i ova misao. Možda je ova misao uhvatila korijene kod mene i zbog toga što sam kroz svoj život shvatio da je **san realnost!** Sve što sam u životu postigao – prethodno sam odsanjao!

Zato npr. studentima i kažem da je biznis san! Da bi imali uspješnu kompaniju – prethodno treba da je odsanjate! San je proizvod snage strasti! Strast je snaga koja nas budi i održava budnim! Istina, ne znam da li strast podstiče snove ili snovi strast.

Moja profesija je vezana za obrazovanje. Prije svega visokoškolsko! Sve je to pratila i praktična aktivnosti u istraživačkoj sferi, rad u vladama, privatni biznis i naravno, sport! Uz to sve ovo ima i naglašenu međunarodnu dimenziju – otvoren način razmišljanja i rada!

Obrazovanje? Proces pripreme čovjeka za uspjeh ili neuspjeh u životu! Uvijek ima izuzetaka: obrazovanih nesrećnika i neobrazovanih srećnika... (Mada se i sam ne slažem u potpunosti sa ovom svojom konstatacijom).

Kada prolazim kolima pored mladih ljudi koji kopaju kanal, rade druge užasno teške i nedovoljno plaćene poslove, zapitam se: koji profesor je ovog jadnika, umjesto u normalan, uputio u život paćenika? Najvjerojatnije profesor matematike ili jezika? Možda je jedan neuraden domaći zadatak i gruba profesorova reakcija zauvijek mladog čovjeka uputila ka paćeništvu! Paćeništvo je mnogo teža sudbina od siromaštva.

Da bi mogao da kao profesor, posebno na univerzitetu, mlade ljude (18-22 godine) podstaći da razmišljaju vizionarski, da usvoje geslo: vizija je važnija od znanja, potrebno je da se sistem obrazovanja postavi na ovaj maksimum.

Mladi ljudi koji danas studiraju na univerzitetu radeće u sljedećih 80 godina. Šta će se dešavati u tih 80 godina? Da li to neko zna? Znamo da će se svijet promijeniti 8-10 puta do tada! Zamislite šta znači za budućeg studenta nastava koja polazi od bubanja, učenja onoga što je aktuelno sada. Pa i proizvođači svijeća su uložili veliki napor da se odupru električnoj sijalici! Uzalud! Isto tako, proizvođači pisane mašine „Olivetti“ su sve znali! Ali propali su! IBM – koji je kreirao i prvi računar za to vrijeme je sve znao o računarima! Ali nije imao viziju! Viziju je imao Bil Gejts: i

tadašnja znanje stavio je u funkciju vizije – ne da će budućnost biti u računarima „za korporacije“ već u malim računarima za pojedinca (personalni računar). Ponavljam, niko ne osporava znanje proizvođačima svijeća, „Oliveti“-ju ili IBM-u! Ali, zbog nedostatka vizije su propali!

Isto je i u privatnom životu svakog od nas!

Koliko će se svijet promijeniti u ovom vijeku, to niko ne zna! Radi sticanja slike moguće promjene zamislimo da se na „ovaj svijet“ vrati neko ko je umro prije 80 godina. Da li bi prepoznao svijet u kome je nekada živio? Pogotovu da li bi prepoznao mnoge tehnološke napretke: od televizora do mobilnog telefona, tolikog broja kola, drugačijeg namještaja, oblačenja. Zamislimo nekog davno umrlog junaka iz naših krajeva da vidi unuka sa mindušom na uhu kako polunag pleše u kafiću?

Naravno, svaka projekcija konkretnih promjena bi bila nerealna. Ipak, može se govoriti o nekim **principima i procesima**. Tako npr. pokretljivost ljudi će biti sve veća i veća. U osnovi te pokretljivosti je individualna sloboda ljudi jer ona podstiče želju za slobodom kretanja. Na taj način „izmiješanost“ stanovništva na nekom području će biti sve veća!

Doći će i do velikih promjena u **odnosima tržišta i države**. Naime, tržište je sve više globalno i ta snaga koja mu daje globalnost čini ga sve jačim i jačim. Razumije se postoje ljudi koji misle da će tržište izgubiti svoju ulogu i snagu i da će ga neki državno-demokratski mehanizam nadvladati! Ja smatram da će tržište igrati sve veću ulogu! Tržište nije suprotstavljeno slobodi, već je jedan od njenih oblika! Ali, dugoročno gledano, kako ističe Žak Atali što će biti teško pomiljivo su zapravo dvije dimenzije organizovanja slobode: **tržište i ekonomija**, kada je riječ o privatnim dobrima, i **demokratija**, kada je riječ o kolektivnim dobrima, jer je po svojoj prirodi tržište globalno, dok je demokratija po svojoj prirodi lokalna. U tom sukobu će tržište biti jače, što će za posljedicu imati da čitav niz entiteta, za koje se sada smatra da su demokratske tvorevine, to u budućnosti neće biti! Odnosno, država će slabiti zato što će tržište preuzeti sve veću moć, dok će država gubiti vlast nad suštinskim elementima suvereniteta, a to su novac, zapošljavanje, odbrana, poreski sistem i sl. Za očekivati je da će nastajati nove forme suverenosti, u kojima određeni broj funkcija neće pripasti nacionalnim državama i preduzećima već nekim nadnacionalnim organizacijama koje će biti organizovane na nekim principima sličnim današnjoj organizaciji Međunarodnog olimpijskog komiteta i sl.

Isto tako, sa druge strane za očekivati je da će upravo zbog sve većeg traženja kulturnog identiteta, kao i zbog razlika u nivou razvijenosti unutar pojedinih država, doći do „cijepanja“ država i **nastajanja novih država!** Po nekim mišljenjima, u ovom vijeku treba očekivati najmanje 100 novih država.

Uz ove procese, tu su i tehnološki procesi!

U ovoj viziji promjena obrazovanje postaje ključni faktor za društvo, ali i za svakog pojedinca! Zapravo znanje sa tim osjećajem budućnosti je ključ! U tako promjenjivom svijetu i mobilnom društvu znanje i vizija sebe u neposrednoj budućnosti (ono što je u glavama ljudi) je jedino što je uvijek sa nama i što se može ponijeti sa sobom!

Kako naučiti mlade ljude da uče, misle i gledaju kroz vrijeme? Kako ih naučiti metodama istraživanja, sačuvati njihovu znatiželju, razvijati im svijest o tome da sve što saznamo odmah i zastarijeva, i kako razvijati smisao za učenje tokom života? Obrazovanje je već postalo jedno od područja gdje su potrebne najveće promjene!

UDG je upravo pokušaj da se realizuje jedna nova ideja obrazovanja. Naglasak je na stvaranju i razvijanju karaktera studenta, njegovog načina razmišljanja i shvatanju realnog svijeta. Pored nastave i novina u samoj nastavi, razvija se veliki broj projekata koji postaju dio ukupnog procesa nastave. Npr. projekat „Ideje i karakter“ se realizuje tokom šest semestara, a obuhvata ideje iz različitih oblasti (liberalizam, biznis, ekonomija, fizika, biologija, teologija), studenti se dijele u grupe 5-10 studenata, obrađuju ideje jednog od predstavnika te nauke; studenti u okviru grupe biraju lidera; potom se organizuje takmičenje prezentacije i odbrane ideje naučnika čije ime grupa nosi! Na ovakvim projektima razvijaju se istraživačke sposobnosti studenta, umijeće rada u grupi, sposobnost komunikacije, sposobnost prezentacije. Tu su i istraživački projekti, u okviru kojih studenti obrađuju praktične primjere neke kompanije. Studentski biznis klub – svi naši studenti preko ljeta rade i uče se da zarade novac! Centar za inovacije; Prvi čas na Lovčenu; sportsko društvo; debatni klup; učenje stranih jezika; međunarodna saradnja - Toronto, Australija, Čile,...

Sve se dešava u zgradi koja nudi uslove iznad evropskog prosjeka. Riječju, razvijaju se studije zasnovane na principu individualizacije i razvoja ličnosti svakog studenta ponaosob! Uz to, razvija se i velika međunarodna mreža, i gotovo da nema zemlje u svijetu u kojoj nema prijatelja UDG-a – profesora ili biznismena koji našem studentu, odnosno sutra stručnjaku neće biti od pomoći!

Otvoriti i osloboditi našeg studenta od osjećaja da manje zna od studenta sa poznatih svjetskih univerziteta je važan princip izgradnje njegovog karaktera. Poznati profesori sa Zapada, koji drže predavanja i imaju razgovore sa studentima ne kriju iznenađenje da se nešto tako gradi u ovom dijelu Evrope i da postoji takav intelektualni kapital.

Upravo na tom osjećaju budućnosti i počeli smo da gradimo istoriju budućnosti! Dobro je da to sve veći broj mladih iz Crne Gore i okruženja prepoznaje i upisuje UDG! Uostalom, na mladosti je da prepoznaje i brine o budućnosti i da učestvuje u istoriji budućnosti!